

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 241/2024-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Danielom Tarbajom, Zámocká 525/28, Stropkov, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/200/2022 z 29. novembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. marca 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny a práv na ochranu spotrebiteľa podľa čl. 38 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) a na účinný prostriedok nápravy a spravodlivý proces podľa čl. 47 charty napadnutým uznesením najvyššieho súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje zrušenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a vrátenie veci najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a zároveň navrhuje priznanie náhrady trov konania v sume 856,75 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka bola sporovou stranou v konaní vedenom Okresným súdom Prešov pod sp. zn. 29Csp/137/2018 v procesnom postavení žalobkyne, ktorá sa proti žalovanej (Všeobecná úverová banka, a. s.) domáhala vydania bezdôvodného obohatenia v sume 7 133,58 eur s príslušenstvom a určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 29Csp/137/2018 z 1. apríla 2019 určil, že zmluvná podmienka v zmluve o spotrebiteľskom úvere č. 6540503848 z 21. apríla 2015 v presne

špecifikovanom bode je neprijateľnou zmluvnou podmienkou (výrok I), a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok II). Zároveň rozhodol o nároku na náhradu trov konania (výroky III a IV).

3. Krajský súd v Prešove uznesením sp. zn. 19Co/76/2019 z 20. februára 2020 zrušil rozsudok okresného súdu z 1. apríla 2019 vo výrokoch II a IV a vec vrátil okresnému súdu vo vymedzenom rozsahu týkajúcom sa vydania bezdôvodného obohatenia z titulu bezúročnosti a bezpoplatkovosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktoré sťažovateľka odôvodnila absenciou obligatórnych náležitostí stanovených v § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“), na ďalšie konanie.

4. Okresný súd rozsudkom z 15. júla 2020 rozhodol o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť bezdôvodné obohatenie v sume 7 133,58 eur s príslušenstvom a sťažovateľke priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

5. Rozsudok súdu prvej inštancie bol potvrdený ako vecne správny rozsudkom krajského súdu sp. zn. 19CoCsp/41/2020 z 13. mája 2021.

6. Na podklade podaného dovolania bol rozsudok krajského súdu z 13. mája 2021 uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/167/2021 z 27. apríla 2022 (ďalej aj „predchádzajúce rozhodnutie dovolacieho súdu“) zrušený a vec vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie.

7. Krajský súd následne rozsudkom sp. zn. 19CoCsp/20/2022 z 19. júla 2022 uzavrel, že predmetná zmluva obsahovala informáciu pre spotrebiteľa o dobe jej trvania v súlade so zákonom o spotrebiteľských úveroch a umožňovala spotrebiteľovi v čase podpisu zmluvy poznať časový rozsah záväzku.

8. Proti rozsudku krajského súdu z 19. júla 2022 podala sťažovateľka dovolanie z dôvodu zmätočnosti [§ 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)], ako aj z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 421 ods. 1 písm. c) CSP] a súčasne podala návrh na prerušenie dovolacieho konania a predloženie prejudicálnej otázky Súdnemu dvoru Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“).

9. Napadnutým uznesením najvyšší súd návrh na prerušenie dovolacieho konania zamietol (výrok I), dovolanie odmietol (výrok II) a žalovanej priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania (výrok III).

II.

Argumentácia sťažovateľky

10. Sťažovateľka argumentuje nepreskúmateľnosťou rozhodnutia dovolacieho súdu.

11. Podľa sťažovateľky najvyšší súd aproboval postup, ktorý prináleží Súdnemu dvoru a uskutočnil výklad normy únieového práva, a to smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (ďalej len „smernica“). Išlo predovšetkým o otázku, či čl. 10 smernice sa má vykladať v tom zmysle, že jednotlivé tam uvedené náležitosti, ktoré úverová zmluva uvádza, musia byť v úverovej zmluve explicitne vyjadrené ako smernicou vymedzené legálne definované pojmy, ktoré sú pre veriteľa záväzné, alebo postačuje, ak obsah týchto smernicou vymedzených pojmov vyplýva

z celého textu úverovej zmluvy bez toho, aby veriteľ v úverovej zmluve tieto smernicou vymedzené pojmy explicitne uviedol slovami, ktoré požiadavky smernice na pojmy vymedzené v čl. 10 smernice vyjadrujú, a ak spotrebiteľ chce zistiť, či úverová zmluva predpísané náležitosti obsahuje, má si ich v úverovej zmluve nájsť, odvodiť alebo vypočítať sám. Predmetná otázka bola pre rozhodnutie vo veci kľúčová, pričom dovolací súd mohol podať výklad len v súčinnosti so Súdny dvorom.

12. Sťažovateľka akcentuje, že ak súd, ktorý je súdom poslednej inštancie, nepredloží prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru, potom sa otvára otázka ústavnosti postupu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy.

13. Problematika obligatórných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere a aplikácie smernice je aj v súčasnosti na úrovni najvyššieho súdu rozhodovaná rozdielne [dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP s poukazom na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/234/2021 z 29. septembra 2021]. Uvedené vedie k záveru, že správna aplikácia únievého práva nebola najvyšším súdom vôbec jasná a vyvolávala pochybnosti o spôsobe predmetnej otázky. Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sa sťažovateľka nedozvedá, aký dôvod bol rozhodujúci, aby dovolacie konanie nebolo prerušené. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu vôbec neuvádza, ktorý prípad z výnimiek vyplývajúcich z rozsudku Súdneho dvora vo veci C-283/81 bol relevantný pre prejednávajúcu vec, čo spôsobuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia.

14. Sťažovateľka dáva do pozornosti vo vzťahu k náležitosti doby trvania zmluvy aktuálne prebiehajúce prejudiciálne konanie na Súdnom dvore C-677/23 iniciované krajským súdom, ktorého výsledok má význam aj pre rozhodnutie dovolacieho súdu, a preto bolo potrebné dovolacie konanie v jej veci prerušiť.

15. Najvyšší súd pristúpil najmä s odkazom na predchádzajúce rozhodnutie dovolacieho súdu k posúdeniu náležitosti doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere úplne formalisticky. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia nevyplýva presvedčivá odpoveď na to, v ktorej časti zmluvy o úvere je uvedená doba trvania spotrebiteľskej zmluvy, resp. dĺžka trvania a aká je doba, resp. dĺžka trvania zmluvy. Je nevyhnutné rozlišovať medzi dobou trvania zmluvy a dobou splatnosti splátok. Najvyšší súd však tieto pojmy stotožňuje.

16. Pokiaľ vnútroštátne právo v súlade s právom únievé vyžaduje ako samostatnú náležitosť uvádzať dobu trvania zmluvy a ako samostatnú náležitosť uvádzať výšku, počet a frekvenciu splátok, tak nemožno tvrdiť, že ak zmluva obsahuje jednu skupinu predpísaných náležitostí, z ktorej sa dá vyvodiť alebo vypočítať aj obsah a hodnota ďalšej náležitosti, ale v zmluve explicitne neuvedenej, tak to má mať ten istý význam, ako keby explicitne nevyjadrenú obligatórnu náležitosť zmluva obsahovala.

17. Argumentácia súdu je podľa sťažovateľky zmätočná a vzájomne si odporujúca. Za nejasné a nedostatočné považuje sťažovateľka aj vymedzenie doby trvania zmluvy s prihliadnutím na rôzne časové údaje – deň podpísania zmluvy, deň uzatvorenia zmluvy, deň splatnosti prvej splátky a deň splatnosti poslednej splátky. Do úvahy prichádzajú rôzne alternatívy.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

18. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

19. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K ústavnej udržateľnosti odmietnutia dovolania:

20. V úvodnej časti tohto rozhodnutia ústavný súd v reakcii na námietku o porušení ustanovení charty akcentuje, že nemá pochybnosti o aplikovateľnosti záruk obsiahnutých v označených ustanoveniach charty, ktoré sú určené členským štátom Európskej únie výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Európskej únie. S prihliadnutím na argumentáciu obsiahnutú v ústavnej sťažnosti, berúc do úvahy predmet konania vo veci sťažovateľkou podanej žaloby, ktorým bolo rozhodovanie vo veci neprijateľnosti zmluvných podmienok a bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo v súvislosti s bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ústavný súd konštatuje, že tieto okolnosti dostatočne odôvodňujú záver o tom, že v predmetnej veci dochádza (aj) k aplikácii práva Európskej únie (smernice, pozn.) predovšetkým v oblasti ochrany spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

21. V ďalšej časti rozhodnutia ústavný súd v súvislosti s východiskami rozhodovania vo veci ústavnej sťažnosti zdôrazňuje, že ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy je rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sú všeobecné súdy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležité zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 581/2015).

22. Ústavný súd ďalej považuje za žiaduce v rámci formulovania všeobecných východísk, ktoré tvoria ústavnoprávny základ jeho rozhodovania o ústavnej sťažnosti sťažovateľky,

rešpektujúc judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), zvýrazniť, že jedným z kľúčových princípov spravodlivého súdneho konania, ako ich garantuje čl. 6 ods. 1 dohovoru, je aj právo na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Jeho obsahom je právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („*fairness*“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 34/07). Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09).

23. Ústavný súd aj s poukazom na svoju stabilizovanú judikatúru zdôrazňuje, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017). Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je vnímaná ústavným súdom primárne ako otázka interpretácie (obyčajného) zákona a v tomto smere sa najvyššiemu súdu ponecháva značná autonómia s tým, že vyriešenie tejto otázky samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práva sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016), samozrejme, za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné (m. m. IV. ÚS 494/2020, IV. ÚS 120/2023).

24. Za zjavne neopodstatnený návrh možno považovať ten, pri ktorého predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realnosť by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. IV. ÚS 136/05, I. ÚS 88/07).

25. Ústavný súd následne preskúmal podstatné časti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a dospel k záveru o nedôvodnosti námietky sťažovateľky o arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti rozhodnutia dovolacieho súdu.

26. K otázke trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere v kontexte nedostatočnosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu ako vady zmätočnosti najvyšší súd odkázal na predchádzajúce rozhodnutie dovolacieho súdu vo veci sťažovateľky, ktorým bolo predchádzajúce rozhodnutie odvolacieho súdu zrušené z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP (právna otázka v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená) a v ktorom najvyšší súd konštatoval, že dobu trvania spotrebiteľského úveru je potrebné vo všeobecnosti chápať ako celkovú dobu medzi uzatvorením zmluvy a okamihom, dokedy je spotrebiteľ povinný najneskôr splatiť úver, resp. pokiaľ je tento okamih závislý od ďalších okolností, predpokladaným okamihom konečného splatenia úveru. V ďalšom konštatoval, že hoci formulácia doby trvania zmluvy (do splatenia všetkých záväzkov klienta podľa zmluvy) bola v konkrétnych okolnostiach veci nejasná, z celkového obsahu konkrétnych zmluvných dojednaní medzi stranami bolo možné zistiť údaj o dobe. Zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala okamih, dokedy je spotrebiteľ povinný najneskôr splatiť úver, a tento údaj zodpovedal údaju 120 mesačných splátok. I bez explicitného uvedenia údaja o dobe trvania predmetnej zmluvy táto primeraným a zrozumiteľným spôsobom obsahovala informáciu pre spotrebiteľa o dobe jej trvania v súlade s § 9 ods. 2 písm. f)

zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom do 30. apríla 2018 v rámci eurokonformného výkladu čl. 10 ods. 2 písm. c) smernice.

27. Už uvádzané dôvody, zohľadňujúc predovšetkým viazanosť odvolacieho súdu právnym názorom vysloveným v predchádzajúcom rozhodnutí dovolacieho súdu (§ 455 CSP), sú dostatočným podkladom na konštatovanie ústavnej udržateľnosti záveru najvyššieho súdu prezentovaného v napadnutom uznesení, podľa ktorého nebolo dovolanie podané pre vadu zmätočnosti prípustné. Konštatovaniu vady zmätočnosti totiž bránila v konkrétnych okolnostiach veci uplatniteľnosť princípu kasačnej záväznosti predchádzajúceho rozhodnutia dovolacieho súdu, ktorým sa v otázke trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere odvolací súd v rozsudku z 19. júla 2022 musel riadiť.

28. Nesprávne právne posúdenie sťažovateľka odôvodňovala nesprávnosťou právneho posúdenia veci vo vzťahu k obligatórnym náležitostiam zmluvy o spotrebiteľskom úvere, pričom zároveň poukázala na rozdielnu rozhodovaciu prax dovolacieho súdu vo veciach sp. zn. 1Cdo/167/2021 (predchádzajúce rozhodnutie dovolacieho súdu v sťažovateľkinej veci) a sp. zn. 7Cdo/234/2021. Aj v tomto prípade najvyšší súd poukázal na predchádzajúce rozhodnutie dovolacieho súdu, v ktorého čase vydania nebola právna otázka, „*či povinnou náležitosťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere má byť duplicitné uvedenie termínu konečnej splatnosti ako aj doby trvania spotrebiteľského úveru?*“, riešená a v ktorom najvyšší súd akcentoval, že pri odpovedi na položenú otázku je potrebné vychádzať z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/69/2020 z 30. novembra 2021, podľa ktorého sa nevyžaduje uvádzať v zmysle § 9 ods. 2 písm. f) zákona o spotrebiteľských úveroch informácie ku každej náležitosti, t. j. k dobe trvania zmluvy a termínu konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, osobitne. Pri odpovedi na druhú právnu otázku, ktorá súvisela s tým, ako dostatočne zrozumiteľným spôsobom vyjadriť dobu trvania spotrebiteľského úveru či dĺžku trvania zmluvy, dovolací súd v predchádzajúcom rozhodnutí zdôraznil, že dobu trvania spotrebiteľského úveru je potrebné chápať ako celkovú dobu medzi uzatvorením zmluvy a okamihom, dokiaľ je spotrebiteľ povinný najneskôr splatiť úver, resp. pokiaľ je tento okamih závislý od ďalších okolností, predpokladaným okamihom konečného splatenia úveru. V konkrétnom prípade bola síce formulácia doby trvania úveru nejasná, no z celkového obsahu konkrétnych zmluvných dojednaní medzi stranami bolo možné zistiť údaj o dobe či dĺžke trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere, a preto aj bez explicitného uvedenia údajov o dobe trvania zmluvy o úvere bolo zrejmé, že zmluva o spotrebiteľskom úvere primeraným a zrozumiteľným spôsobom nepripúšťajúcim pochybnosti aj z perspektívy tzv. priemerného spotrebiteľa obsahovala informáciu pre spotrebiteľa o dobe (či čase) jej trvania v súlade s § 9 ods. 2 písm. f) zákona o spotrebiteľských úveroch v rámci eurokonformného výkladu čl. 10 ods. 2 písm. c) smernice.

29. V napadnutom uznesení navyše najvyšší súd zdôraznil, že vo veci sp. zn. 7Cdo/234/2021 bolo dovolanie odmietnuté ako neprípustné, pričom dovolací súd sa v predmetnej veci nezaoberal právnymi otázkami týkajúcimi sa výkladu § 9 ods. 2 písm. f) zákona o spotrebiteľských úveroch, keďže spornou bola v tomto prípade otázka skutková.

30. Dôvody uvádzané v podstatnom v bodoch 28 a 29 tohto uznesenia, ako aj rozhodnutia najvyššieho súdu vydané vo veciach sp. zn. 2Cdo/69/2020, 7Cdo/120/2021 a 7Cdo/277/2021, ktoré sa týkali obdobného skutkového a právneho posúdenia veci, na ktoré poukázal najvyšší súd v napadnutom uznesení, sú dostatočným podkladom na konštatovanie ústavnej udržateľnosti záveru

dovolacieho súdu o tom, že ani dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie z dôvodu existencie rozdielnej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu pri riešení právnej otázky nie je prípustné, keďže už v čase vydania rozhodnutia odvolacieho súdu 19. júla 2022 existoval ustálený právny názor na danú vec. Argumentácia sťažovateľky ako dovolateľky spočívajúca v tvrdení o rozdielnej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu je preto nedôvodná.

31. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu požiadavky vyplývajúce pre dovolací súd pri preskúmaní prípustnosti dovolania podaného sťažovateľkou z dôvodov zmätočnosti a nesprávneho právneho posúdenia napĺňa. Odôvodnenie neprípustnosti dovolania, poukazujúc na kasačnú viazanosť rozhodnutím dovolacieho súdu v konkrétnej veci, ako aj na nedôvodnosť argumentácie o existencii rozdielnej rozhodovacej praxe, nemožno posúdiť ako nepreskúmateľné, t. j. také, ktorým by neboli rešpektované záruky obsiahnuté v práve na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie. Naopak, odôvodnenie poskytnuté najvyšším súdom je logické a majúce oporu v zákonnej právnej úprave dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, ako aj ustálenej judikatúre dovolacieho súdu. Záver o odmietnutí dovolania preto nepovažuje ústavný súd za ústavne neudržateľný.

32. Uvedené čiastkové závery týkajúce sa námietok sťažovateľky o arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania podaného podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. c) CSP boli podkladom pre záver ústavného súdu o tom, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom označených práv na súdnu ochranu, spravodlivé súdne konanie a na ochranu spotrebiteľa zaručených ústavou, listinou, dohovorom a chartou neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí časti ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní relevantnú časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

III.2. K ústavnej udržateľnosti zamietnutia návrhu na prerušenie dovolacieho konania:

33. Porušenie základného práva na zákonného sudcu, ako aj práv na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie odôvodňuje sťažovateľka tým, že najvyšší súd nepredložil prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru. V tomto smere namieta predovšetkým skutočnosť, že zamietnutiu návrhu zo strany dovolacieho súdu chýba uvedenie konkrétneho dôvodu, pre ktorý nebola prejudiciálna otázka Súdnemu dvoru predložená, čo robí napadnuté uznesenie nepreskúmateľným.

34. V súvislosti s námietkou sťažovateľky o nesplnení povinnosti najvyššieho súdu predložiť jej vec Súdnemu dvoru na konanie o prejudiciálnej otázke ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, v ktorej už konštatoval, že konanie podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie je založené na del'be úloh medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom. Je vecou len vnútroštátneho súdu, pred ktorým začal spor a ktorý nesie zodpovednosť za súdne rozhodnutie, posúdiť so zreteľom na konkrétne okolnosti veci nevyhnutnosť rozsudku o prejudiciálnej otázke pre vydanie rozsudku vo veci samej, ako aj relevantnosť otázok, ktoré položí Súdnemu dvoru (III. ÚS 388/2010, III. ÚS 18/2018, III. ÚS 39/2017).

35. Subjekty oprávnené, resp. povinné predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru sú upravené v čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. V danom prípade je možné najvyšší súd, ktorý vystupuje v pozícii dovolacieho súdu považovať za súd, ktorý je povinný obrátiť sa na Súdny dvor,

keď sa v konaní pred ním vyskytla otázka nutnosti výkladu práva Únie, keďže pri rozhodovaní o dovolaní proti jeho rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

36. V zmysle konštantnej judikatúry Súdneho dvora (rozsudok Súdneho dvora zo 6. 10. 1982 vo veci 283/81, Cilfit a i., EU:C:1982:335, bod 21; z novších rozsudok Súdneho dvora zo 6. 10. 2021 vo veci C-561/19, Consorzio Italian Management e Catania Multiservizi et Catania Multiservizi, EU:C:2021:799, bod 33) môže byť vnútroštátny súd oslobodený od povinnosti predložiť prejudiciálnu otázku len v prípade, ak konštatoval, že:

a) položená otázka nie je relevantná alebo

b) predmetné ustanovenie práva Únie už bolo predmetom výkladu zo strany Súdneho dvora, alebo

c) správny výklad práva Únie sa javí byť taký jasný, že neponecháva miesto na žiadne primerané pochybnosti.

37. Ústavný súd už vo svojej rozhodovacej činnosti rovnako konštatoval, že v prípade, ak súd, ktorý je súdom, proti ktorého rozhodnutiu už niet žiadneho opravného prostriedku, nepredloží prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru, hoci tak urobiť mal, otvára sa otázka ústavnosti jeho postupu so zreteľom na čl. 46 ods. 1 ústavy (základné právo na súdnu ochranu) a čl. 48 ods. 1 ústavy (základné právo na zákonného sudcu).

38. To, že účastník konania pred vnútroštátnym súdom nemá nárok na predloženie prejudiciálnej otázky, potvrdil aj ESLP. V rozsudku z 20. septembra 2011 vo veci Ullens de Schooten a Rezábek proti Belgicku (sťažnosti č. 3989/07 a 38353/07) uviedol, že dohovor sám osebe negarantuje právo na to, aby vnútroštátny sudca predložil prejudiciálne otázky inému vnútroštátnemu alebo nadštátnemu súdnemu orgánu. Napriek tomu z čl. 6 ods. 1 dohovoru vyplýva povinnosť vnútroštátneho súdu odôvodniť zamietnutie návrhu na predloženie prejudiciálnej otázky s ohľadom na výnimky vyplývajúce z judikatúry Súdneho dvora. Vnútroštátny súd teda musí uviesť dôvody, pre ktoré sa domnieva, že ide o situáciu, v ktorej je oslobodený od povinnosti predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru. Svoju doterajšiu judikatúru k otázke dostatočnosti odôvodnenia nepredloženia prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru ESLP najnovšie zhrnul v bode 71 rozsudku Sanofi Pasteur proti Francúzsku z 13. februára 2020 (sťažnosť č. 25137/16).

39. Reflektujúc judikatúru ESLP a prístup k dodržaniu záruk vyplývajúcich z čl. 6 ods. 1 dohovoru v kontexte dostatočnosti odôvodnenia zamietnutia návrhu na prerušenie dovolacieho konania a predloženie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru, ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu konštatuje jeho ústavnú udržateľnosť.

40. V relevantnej časti napadnutého uznesenia najvyšší súd rozoberá judikatúru Súdneho dvora k otázke povinnosti vnútroštátneho súdneho orgánu predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru (rozsudok Súdneho dvora vo veci CILFIT, C-283/81) a následne konštatuje, že s prihliadnutím na závery dovolacieho súdu pri posudzovaní predmetnej veci nebolo potrebné predložiť prejudiciálnu otázku postupom podľa § 162 ods. 1 písm. c) CSP.

41. Aj keď napadnuté uznesenie najvyššieho súdu *expressis verbis* v odôvodnení zamietnutia návrhu na prerušenie dovolacieho konania z dôvodu predloženia prejudiciálnej otázky neobsahuje uvedenie toho, ktorá z prípadných výnimiek sa na vec sťažovateľky vzťahuje (bod 36 tohto odôvodnenia), uvedená vada v postupe najvyššieho súdu nemá za následok porušenie sťažovateľkou označených práv na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie, prípadne práva

na zákonného sudcu. Najvyšší súd totiž v podstatných častiach napadnutého uznesenia k odôvodneniu odmietnutia dovolania podaného sťažovateľkou (body 44 až 46 napadnutého uznesenia najvyššieho súdu) veľmi detailne rozoberá rozhodovaciu činnosť dovolacieho súdu týkajúcu sa právnej otázky k požiadavke uvedenia doby trvania spotrebiteľskej zmluvy aj s ohľadom na analýzu čl. 10 smernice a judikatúru Súdneho dvora (rozsudok vo veci Home Credit Slovakia, a. s., proti Kláre Bíróovej z 9. 11. 2016, C-42/15), čím nepriamo naznačuje, že dôvodom na nepredloženie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru je existencia jasného výkladu práva Únie, ktoré neoponecháva miesto na žiadne primerané pochybnosti, čo zmieňovaný nedostatok výslovného odkazu na dôvod výnimky na nepredloženie veci Súdnemu dvoru reparuje.

42. Ani námietka sťažovateľky týkajúca sa nepreskúmateľnosti odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vo veci zamietnutia návrhu na prerušenie dovolacieho konania a predloženie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru preto nie je dôvodná, čo viedlo ústavný súd k odmietnutiu relevantnej časti ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie a základného práva na zákonného sudcu napadnutým uznesením najvyššieho súdu z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

43. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi v nej uplatnenými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. apríla 2024

Miloš Maďar
predseda senátu